

MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA

198

Na temelju stavka (3) članka 8. i točke a) stavka (1) članka 46. Zakona o obrazovanju odraslih osoba („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 5/17) i točke II. Odluke o prihvaćanju Principa i standarda u području obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini, u Kantonu Središnja Bosna („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 12/14) te uz Suglasnost Vlade Kantona Središnja Bosna, broj 01-02-1148/18, Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna donosi

STANDARDE I NORMATIVE ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH OSOBA¹

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Osnovne odredbe)

(1) Standardima i normativima za obrazovanje odraslih osoba (u daljnjem tekstu: Standardi i normativi) propisuje se način i postupak za utvrđivanje uvjeta koje mora zadovoljavati organizator obrazovanja odraslih osoba za provođenje programa formalnog obrazovanja (u daljnjem tekstu: organizator).

(2) Ovim Standardima i normativima utvrđuju se minimalni prostorni, kadrovski i drugi opći materijalno-tehnički i higijenski uvjeti neophodni za provođenje programa obrazovanja odraslih osoba.

Članak 2.

(Ravnopravnost spolova)

Gramatička terminologija upotrijebljena u ovim Standardima i normativima za označavanje roda podrazumijeva ravnopravnost spolova.

Članak 3.

(Uvjeti za ostvarivanje programa obrazovanja odraslih osoba)

U skladu s ovim Standardima i normativima, organizatori su dužni osigurati uvjete za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih osoba, i to:

- a) organizirati i ostvarivati teorijsku i praktičnu nastavu u skladu s programom obrazovanja odraslih osoba;
- b) raspolagati odgovarajućim prostornim i materijalno-tehničkim resursima, primjerenim prirodi programa;
- c) raspolagati odgovarajućim ljudskim potencijalima (nastavnim i nenastavnim osobljem);
- d) da rad s polaznicima bude u skladu s nastavnim planovima i programima, pri čemu se ostvaruje utvrđeni opseg aktivnosti preko redovite nastave, konzultativno-instruktivne nastave, dopunsko-konzultativne nastave, praktičnog rada, nastave na daljinu i ostalih oblika rada, a u okviru predviđenih sati iz formalnog programa obrazovanja odraslih osoba.

POGLAVLJE II. TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI

Članak 4.

(Primjena propisa o gradnji i prostornih standarda)

Prema ovim Standardima i normativima, u pogledu primjene odredbi o prostoru i dobivanju uporabne dozvole primjenjuje se Zakon o gradnji („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 10/14) i u cijelosti se odnose na organizatore u osnivanju ili ponovnu verifikaciju.

Članak 5.

(Tehničko-higijenski standardi prostora)

Organizator mora zadovoljiti sljedeće tehničko-higijenske standarde prostora:

- a) sve prostorije u kojima se izvodi obrazovni proces moraju imati prirodno osvjetljenje;

---

¹ Objavljeni u „Službenim novinama Kantona Središnja Bosna“, broj 2/19 od 28. veljače 2019.

- b) umjetno osvjjetljenje mora biti adekvatno prostoru i mora omogućavati ravnomjerno rasprostiranje svjetlosti;
- c) prostor za rad i boravak mora imati tehničke uvjete za prirodno prozračivanje;
- d) prostor mora imati odgovarajuću zvučnu izolaciju i istovremeno biti akustičan kako bi omogućio razgovjetnost pri govoru i slušanju;
- e) prostor mora imati odgovarajuće grijanje i hlađenje;
- f) sve instalacije (električne, protupožarne, vodovodne i druge), kao i oprema i uređaji, moraju imati ateste u skladu s odgovarajućim propisima.

POGLAVLJE III. PROSTORNI I MATERIJALNI STANDARDI

Članak 6.

(Standardi prostora)

Organizator mora imati:

- a) najmanje jednu učionicu opće namjene, od 25 m², s uvjetima za skupnu nastavu za minimalno 10 polaznika te osigurati radni učionički prostor za svakog polaznika dodatno po, najmanje, 2,5 m²;
  - b) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje, veličine od, najmanje, 3 m² po polazniku;
  - c) radionice, laboratorije i prostore za izvođenje praktične nastave po strukama za koje se polaznici obrazuju, sa osiguranim radnim prostorom od najmanje 5 m² po polazniku;
  - d) prostorije za administrativno-tehničko osoblje, prostorije za ravnatelja, nastavnike, kao i arhivsku prostoriju te druge prostore prema zahtjevima koje određuje obrazovni program koji izvodi organizator;
  - e) najmanje jedan sanitarni čvor s toaletom i pretprostorom s umivaonicima. Svaki sanitarni čvor sastoji se od ženskog i muškog dijela, s odvojenim pretprostorima. Za osobe s tjelesnim invaliditetom potrebno je osigurati poseban toalet.
- (2) Prostor iz stavka (1) ovoga članka mora biti u vlasništvu ili u zakupu.
- (3) Organizator je dužan osigurati nesmetani pristup te komunikaciju osobama s invaliditetom u unutarnjem prostoru ustanove, nesmetan ulazak u ustanovu (pristup objektu, samostalnu komunikaciju u prostorima za rad i dr.).

Članak 7.

(Oprema učionica)

- (1) Obvezna oprema u učionicama:
- a) učionica mora imati odgovarajuće radne stolove sa stolicom za svakog polaznika;
  - b) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada moraju imati učionički namještaj i opremu koja odgovara zahtjevima za izvođenje takvog programa;
  - c) radionice, laboratoriji i prostori za izvođenje praktične nastave moraju imati opremljena radna mjesta za polaznike u skladu s programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje;
  - d) specijalizirana učionica za nastavu iz računalstva mora imati najmanje jedno umreženo računalo po polazniku i jedno računalo za nastavnika, s odgovarajućom i licenciranom programskom opremom u vlasništvu obrazovne ustanove.
- (2) Učionica mora biti opremljena audiosredstvima i videosredstvima, stacionarnom ili prenosivom pločom, platnom ili zidom za projekciju i, po potrebi, drugim nastavnim sredstvima i pomagalicama, u skladu s materijalnim uvjetima utvrđenim u programu obrazovanja za pojedine predmete i obrazovne sadržaje.

Članak 8.

(Prostor za izvođenje stručne prakse, praktične nastave i vježbi)

(1) Organizator koji nema uvjete za izvođenje stručne prakse, praktične nastave i vježbi može tu nastavu izvoditi u prostorima druge pravne osobe s kojom mora sklopiti poseban ugovor o suradnji koji mora imati ovjeru mjerodavnoga tijela.

Ugovor o suradnji obvezno sadrži:

- a) podatke o ugovornim stranama;
- b) podatke o poslovnom prostoru / radionici / laboratoriju;
- c) djelatnost/edukacija koja će se obavljati u poslovnom prostoru;
- d) odredbe o korištenju uređaja, strojeva, opreme i prostorija u zgradi;
- e) ime i prezime osobe koja izvodi praktičnu nastavu i njezine stručne kvalifikacije;
- f) cijenu zakupa/usluga te način plaćanja i rokove;
- g) vrijeme na koje je ugovor sklopljen;
- h) odredbe o prestanku važenja ugovora, posebno o otkazu i otkaznim rokovima;

i) mjesto i vrijeme sklapanja ugovora.

(2) U slučaju iz stavka (1) ovoga članka pravna osoba kod koje se organizira izvođenje praktične nastave mora imati osobu koja ima odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu programom obrazovanja, pet godina radnog iskustva u struci poslije stjecanja odgovarajuće stručne spreme, za rad s polaznicima i provedbu praktične nastave.

(3) Pravne osobe kod kojih se izvodi stručna praksa, praktična nastava i vježbe moraju imati radionice, laboratorije ili prostore za izvođenje praktične nastave koji su opremljeni potrebnim sredstvima u skladu s programom obrazovanja odraslih osoba određenog zanimanja.

(4) Praktični rad izvodi se u punom fondu predviđenih sati za sve polaznike obrazovanja.

POGLAVLJE IV. RUKOVOĐENJE, ANDRAGOŠKO VIJEĆE I ANDRAGOŠKI DJELATNICI

Članak 9.

(Ravnatelj ustanove)

(1) Ustanovom koja se uz redovito obrazovanje bavi i obrazovanjem odraslih osoba rukovodi isti ravnatelj koji je imenovan u skladu sa Zakonom o osnovnom školstvu („Službene novine Županije Središnja Bosna“, broj 11/01; „Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 17/04) ili Zakonom o srednjem školstvu („Službene novine Županije Središnja Bosna“, broj 11/01; „Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj: 17/04 i 15/12) u Kantonu Središnja Bosna (u daljnjem tekstu: Kanton).

(2) Ravnatelja ustanove imenuje se preko natječaja ako zadovoljava uvjete iz kantonalnih Zakona o osnovnom školstvu ili Zakona o srednjem školstvu.

(3) Organizator može imati i stručnog voditelja obrazovanja odraslih osoba, kojeg imenuje ravnatelj iz reda zaposlenika, na prijedlog stručnoga tijela (nastavničkog/andragoškog vijeća).

Članak 10.

(Andragoški djelatnici i andragoško vijeće)

(1) Andragoški djelatnici moraju zadovoljavati uvjete: potrebna razina obrazovanja utvrđena važećim nastavnim planom i programom za osnovne i srednje škole u Kantonu, najmanje dvije godine relevantnog radnog iskustva u obrazovanju, zdravstvenu sposobnost za obavljanje andragoške djelatnosti i dokaz o andragoškom usavršavanju.

(2) Andragoški djelatnici andragoški se osposobljavaju i usavršavaju prema programu koji donosi Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa kao i za ostalo nastavno osoblje.

(3) Stručno tijelo za obrazovanje odraslih osoba je andragoško vijeće koje čine izvođači (andragoški djelatnici, pedagog i ravnatelj). Andragoškim vijećem rukovodi ravnatelj.

(4) Na mjerodavnost andragoškog vijeća odgovarajuće se odnose odredbe o nastavničkom vijeću iz Zakona o osnovnom školstvu i Zakona o srednjem školstvu

Članak 11.

(Radni odnosi)

Radni odnosi zaposlenika kod organizatora uređuju se ovim Standardima i normativima, a ako to nije moguće, primjenjuju se odredbe Zakona o radu („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 43/99,32/2000, 29/03 i 77/15) i Zakona o obrazovanju odraslih osoba („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 5/17).

Članak 12.

(Broj nastavnika / andragoških djelatnika i ostalog izvannastavnog osoblja te nastavna norma nastavnika)

(1) Organizator mora imati u radnom odnosu odgovarajući broj nastavnika s punim ili nepunim radnim vremenom potrebnih za ostvarivanje aktivnosti obrazovanja polaznika.

Potrebna broj izvršitelja određuje se u skladu s potrebom odgovarajućeg programa.

(2) Organizator mora imati u radnom odnosu i ostalo nenastavno osoblje (tajnika, administrativno-financijskoga djelatnika, domara – ložača, higijeničara i dr.) s punim ili nepunim radnim vremenom, u ovisnosti o potrebama, a u skladu s Pravilnikom o pedagoškim mjerilima za osnovne škole („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 8/05) i Pravilnikom o pedagoškim mjerilima za srednje škole („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 15/02), ako nije napravio ugovor sa uslužnim servisima za ispunjenje obveza iz ovih Standarda i normativa (za higijensko-tehničke, administrativno-financijske i pomoćne poslove).

(3) Na nastavnu normu nastavnika odnose se norme prema važećim pravilnicima za pedagoške standarde za osnovne i srednje škole, uz mogućnost dodatnog angažiranja do 10 sati.

(4) Ostvarivanje nastave obrazovanja odraslih osoba u školama kojima je osnovna djelatnost obrazovanje redovitih učenika izvode isti zaposlenici, nastavnici / andragoški djelatnici ako zadovoljavaju i posebne uvjete iz članka 10. Zakona, uz pravo na posebnu naknadu u skladu s važećim propisima.

(5) Ostali poslovi nastavnika / andragoškog djelatnika obuhvaćaju: rad u andragoškom vijeću, vođenje propisane dokumentacije i evidencije, instruktivno-konzultativnu nastavu, stručno usavršavanje i dr., a što se utvrđuje rješenjem o 40-satnom radnom vremenu.

POGLAVLJE V. UPIS POLAZNIKA U PROGRAM OBRAZOVANJA ODRASLIH OSOBA I BROJ POLAZNIKA U OBRAZOVNOJ SKUPINI

Članak 13.

(Upis polaznika)

(1) Upis polaznika u formalni program obrazovanja odraslih osoba obavlja se preko natječaja.

(2) Natječajem iz stavka (1) ovoga članka utvrđuju se uvjeti i način upisa polaznika, u skladu s člankom 20. Zakona.

(3) Natječaj iz stavka (1) ovoga članka objavljuje se u dnevnim novinama i na službenoj mrežnoj stranici organizatora.

(4) Natječaj iz stavka (1) ovoga članka objavljuje se dva puta godišnje, prema potrebi i ocjeni organizatora.

(5) Samo iznimno upis u formalne programe obrazovanja odraslih osoba može se obaviti bez oglašavanja ako se izvođenje programa organizira na zahtjev i za potrebe druge pravne osobe.

(6) Prilikom upisa u formalni program obrazovanja odraslih osoba organizator je dužan, u skladu s člankom 21. Zakona, s polaznikom sklopiti ugovor kojim se utvrđuju prava i obveze organizatora i polaznika.

Članak 14.

(Broj polaznika u obrazovnoj skupini)

(1) U osnovnom obrazovanju odraslih osoba, obrazovna skupina organizira se od polaznika istog obrazovnog razdoblja (I./II./III. razred, IV./V. razred, VI./VII. razred, VIII./IX. razred) a, prema potrebi, obrazovna skupina može se organizirati od polaznika iz dvaju obrazovnih razdoblja.

(2) Obrazovnu skupinu programa srednjoškolskog obrazovanja organizator može, za određeno zanimanje i zvanje, organizirati s najmanje pet, a najviše 30 polaznika.

(3) U srednjoškolskom obrazovanju odraslih osoba obrazovna skupina organizira se od polaznika istog razreda odnosno iste razine, a iznimno, u obrazovnoj skupini mogu biti polaznici programa nekoliko srodnih zanimanja istog razreda odnosno iste razine – III. i IV. stupnja ili niže stručne spreme, upisanih u toj školskoj godini.

POGLAVLJE VI. STANDARDI ZA IZVOĐENJE PROGRAMA FORMALNOG OBRAZOVANJA

Članak 15.

(Programi formalnog obrazovanja odraslih osoba)

Programi za formalno obrazovanje odraslih osoba definirani su odredbama stavaka (2), (4) i (5) članka 14. te člankom 15. Zakona, a postupak odobravanja izvođenja programa bliže se određuju stavkom (6) članka 18. Zakona.

Članak 16.

(Trajanje programa i nastavnog sata)

(1) Program formalnog obrazovanja odraslih osoba izvodi se u trajanju propisanom nastavnim planom i programom za obrazovanje odraslih osoba, u skladu s člankom 24. Zakona.

(2) Nastavni sat teorijske nastave za srednjoškolsko obrazovanje traje 45 minuta, a nastavni sat praktične nastave u pravilu traje 60 minuta, osim u umjetničkim školama.

(3) Polaznik tijekom dana može imati najviše četiri nastavna sata teorijske nastave, a praktičnoga rada najviše osam sati.

Članak 17.

(Broj sati nastavnog predmeta)

(1) Broj sati svakog pojedinog nastavnog predmeta programa obrazovanja odraslih osoba za stjecanje osnovnog obrazovanja i srednje stručne spreme ili niže stručne spreme, u skladu sa stavkom (2) članka 14. Zakona, ne može biti manji od 50 % od broja nastavnih sati propisanih nastavnim planom i programom za redovito obrazovanje, bez obzira na oblik izvođenja nastave.

(2) Praktični rad izvodi se u punom fondu sati propisanom nastavnim planom i programom za redovito obrazovanje.

POGLAVLJE VII. TRAJANJE I NAČIN IZVOĐENJA FORMALNOG OBRAZOVANJA ODRASLIH OSOBA

Članak 18.

(Obrazovanje u redovitoj nastavi)

(1) Obrazovanje odraslih osoba u redovitoj nastavi organizira se i izvodi na temelju nastavnog plana i programa propisanog za redovito obrazovanje.

(2) Redovita nastava mora biti zastupljena s najmanje 50 % ukupnog realiziranja predviđenih programa predmetnih nastavnih sadržaja.

(3) Polaznici su obvezni nazočiti redovitoj nastavi na način utvrđen člankom 16. Zakona.

Članak 19.

(Obrazovanje u konzultativno-instruktivnoj nastavi)

(1) Obrazovanje u konzultativno-instruktivnoj nastavi izvodi se u skupnim i individualnim konzultacijama, o čemu se vodi evidencija, a može biti zastupljena s najviše 40 % od ukupno predviđenog trajanja nastave, s tim da se individualne konzultacije izvode najviše, do, 10 %.

(2) Konzultacije je organizator dužan organizirati prema potrebi polaznika, uz obvezu osiguranja nastavnog materijala potrebnog za samostalan rad polaznika.

Članak 20.

(Obrazovanje u dopisno-konzultativnoj nastavi

– e-learning)

(1) Obrazovanje u dopisno-konzultativnoj nastavi izvodi se na skupnim i individualnim dopisnim konzultacijama.

(2) Broj sati dopisno-konzultativne nastave može biti najviše, do, 10 % ukupnog broja sati propisanog nastavnim planom i programom

(3) Konzultacije iz stavaka (1) i (2) ovoga članka izvode se uz pomoć posebnih didaktičkih izvora učenja: platforme, softvera i aplikacija za organizaciju učenja, koje je dužan osigurati organizator, i u skladu s razrađenom metodologijom rada s polaznicima, koja je sastavni dio programa iz stavka (4) članka 16. Zakona.

POGLAVLJE VIII. NAČIN ZAVRŠAVANJA PROGRAMA OBRAZOVANJA ODRASLIH OSOBA

Članak 21.

(Postupak provođenja ispita)

(1) Ishodi učenja i znanje provjeravaju se kroz ispite i potvrđuju konačnom ocjenom.

(2) Ispiti iz stavka (1) ovoga članka provode se u tri redovita i jednom izvanrednom ispitnom roku, koje statutom utvrđuje organizator, s tim da vrijeme između ispitnih rokova ne može biti kraće od 30 dana.

(3) Organizator je dužan oglašiti utvrđene ispitne rokove na mrežnoj stranici i oglasnoj ploči.

(4) Polaznik je dužan ispit prijaviti najmanje 15 dana prije ispitnoga roka, a organizator je dužan polaznika obavijestiti o rasporedu polaganja ispita najmanje osam dana prije polaganja ispita.

(5) Predmetni ispiti polažu se pred tročlanim povjerenstvom koje čine ispitivač i dva člana. Ispitivač je predmetni nastavnik, a članovi povjerenstva biraju se iz istih ili srodnih nastavnih predmeta. Povjerenstvo osniva ravnatelj na prijedlog andragoškog vijeća.

(6) U jednom ispitnom roku mogu se polagati ispiti iz jednog razreda.

(7) Polaznik ne može pristupiti polaganju ispita iz višeg razreda ako nije uspješno završio ispite iz prethodnog razreda.

(8) Ispit iz istog predmeta može se pred ispitnim povjerenstvom polagati najviše tri puta.

(9) Ponovni ispit iz istog predmeta ne može se polagati prije isteka 15 dana od dana prethodnog polaganja ispita.

(10) O svim ispitima vodi se zapisnik.

Članak 22.

(Pravo žalbe na ocjenu ispita)

Polaznik koji ne položi ispit treći put, prema članku 21. ovih Standarda i normativa, ima pravo tražiti da sljedeći ispit polaže pred novim ispitnim povjerenstvom i drugim ispitivačima, koje imenuje ravnatelj.

POGLAVLJE IX. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

(Primjena pedagoških mjerila)

Na sve što nije definirano ovim Standardima i normativima primjenjivat će se odredbe važećih Pravilnika o pedagoškim mjerilima za osnovne škole i Pravilnika o pedagoškim mjerilima za srednje škole te Principa i standarda u području obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini, i u Kantonu Središnja Bosna.

Članak 24.

(Stupanje na snagu)

Ovi Standardi i normativi stupaju na snagu danom donošenja i bit će objavljeni u „Službenim novinama Kantona Središnja Bosna“.

Broj: 01-38-1279/18

2. studenoga 2018.

Travnik

**

MINISTRICA

Katica Čerkez, v. r.